

Decor, etalage en publiciteit

3de graad A-finaliteit

III-DEP-a

BRUSSEL

D/2024/13.758/307

Versie oktober 2024

1 Inleiding

De uitrol van de modernisering secundair onderwijs gaat gepaard met een nieuwe generatie leerplannen. Leerplannen geven richting en laten ruimte. Ze faciliteren de inhoudelijke dynamiek en de continuïteit in een school en lerarenteam. Ze garanderen binnen het kader dat door de Vlaamse regering werd vastgelegd voldoende vrijheid voor schoolbesturen om het eigen pedagogisch project vorm te geven vanuit de eigen schoolcontext. Leerplannen zijn ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. Ze versterken het eigenaarschap van scholen die d.m.v. eigen beleidskeuzes de vorming van leerlingen gestalte geven. Leerplannen laten ruimte voor het vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch meesterschap van de leraar, maar bieden ondersteuning waar nodig.

1.1 Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten

Leerplannen vertrekken vanuit het **vormingsconcept** van de katholieke dialoogschool. Ze laten toe om optimaal aan te sluiten bij het pedagogisch project van de school en de beleidsbeslissingen die de school neemt vanuit haar eigen visie op onderwijs (taalbeleid, evaluatiebeleid, zorgbeleid, ICT-beleid, kwaliteitsontwikkeling, keuze voor vakken en lesuren ...).

Leerplannen ondersteunen **kwaliteitsontwikkeling**: het leerplanconcept spoort met kwaliteitsverwachtingen van het Referentiekader onderwijskwaliteit (ROK). Kwaliteitsontwikkeling volgt dan als vanzelfsprekend uit keuzes die de school maakt bij de implementatie van leerplannen.

Leerplannen faciliteren een **gerichte studiekeuze**. De leerplandoelen sluiten aan bij de verwachte competenties van leerlingen in een bepaald structuuronderdeel. De feedback en evaluatie bij de realisatie ervan beïnvloeden op een positieve manier de keuze van leerlingen na elke graad.

Leerplannen gaan uit van de **professionaliteit** van de leraar en het **eigenaarschap** van de school en het lerarenteam. Ze bieden voldoende ruimte voor eigen inhoudelijke keuzes en een eigen didactische aanpak van de leraar, het lerarenteam en de school.

Leerplannen borgen de **samenhang** in de vorming. Die samenhang betreft de verticale samenhang (de plaats van het leerplan in de opbouw van het curriculum) en de horizontale samenhang tussen vakken binnen structuuronderdelen en over structuuronderdelen heen. Leerplannen geven expliciet aan voor welke leerplandoelen van andere leerplannen in de school verdere afstemming mogelijk is. Op die manier faciliteren en stimuleren de leerplannen leraren om over de vakken heen samen te werken en van elkaar te leren. Een verwijzing van een leraar naar de lessen van een collega laat leerlingen niet alleen aanvoelen dat de verschillende vakken onderling samenhangen en dat ze over dezelfde werkelijkheid gaan, maar versterkt ook de mogelijkheden tot transfer.

1.2 De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs

De leerplannen vertrekken vanuit een gedeelde inspiratie die door middel van een vormingscirkel voorgesteld wordt. We 'lezen' de cirkel van buiten naar binnen.

- Een lerarenteam werkt in een katholieke dialoogschool die onderwijs verstrekt vanuit een **specifieke traditie**. Vanuit het eigen pedagogisch project kiezen leraren voor wat voor hen en hun school goed onderwijs is. Ze wijzen leerlingen daarbij de weg en gebruiken daarvoor **wegwijzers**. Die zijn een inspiratiebron voor leraren en zorgen voor een Bijbelse 'drive' in hun onderwijs.

- De kwetsbaarheid van leerlingen ernstig nemen betekent dat elke leerling **beloftevol** is en alle leerkansen verdient. Die leerling is **uniek als persoon** maar ook **verbonden** met de klas, de school en de bredere samenleving. Scholen zijn **gastvrije plaatsen** waar leerlingen en leraren elkaar ontmoeten in diverse contexten. De leraar vormt zijn leerlingen vanuit een **genereuze** attitude, hij geeft om zijn leerlingen en hij houdt van zijn vak. Hij durft af en toe de gebaande paden verlaten en stimuleert de **verbeelding en creativiteit** van leerlingen. Zo zaait hij door zijn onderwijs de kiemen van een hoopvolle, **meer duurzame en meer rechtvaardige wereld**.
- Leraren vormen leerlingen door middel van leerinhoud die we groeperen in negen **vormingscomponenten**. De aaneengesloten cirkel van vormingscomponenten wijst erop dat vorming een geheel is en zich niet in schijfjes laat verdelen. Je kan onmogelijk over taal spreken zonder over cultuur bezig te zijn; wetenschap en techniek hebben een band met economie, wiskunde, geschiedenis ... Dwarsverbanden doorheen de vakken zijn belangrijk. De vormingscirkel vormt dan ook een dynamisch geheel van elkaar voortdurend beïnvloedende en versterkende componenten.
- Vorming is voor een leraar nooit te herleiden tot een cognitieve overdracht van inhoud. Zijn meesterschap en passie brengt een leraar ertoe om voor iedere leerling de juiste woorden en gebaren te zoeken om **de wereld te ontsluiten**. Hij introduceert leerlingen in de wereld waarvan hij houdt. Een leraar zorgt er bijvoorbeeld voor dat leerlingen kunnen worden gegrepen door de cultuur van het Frans of door het ambacht van een metselaar. Hij initieert leerlingen in een wereld en probeert hen zover te brengen dat ze er hun eigen weg in kunnen vinden.
- Een leraar vormt leerlingen als **individuele leraar**, maar werkt ook binnen **lerarenteams** en binnen een **beleid van de school**. Het Gemeenschappelijk funderend leerplan helpt daartoe. Het zorgt voor het fundament van heel de vorming dat gerealiseerd wordt in vakken, in projecten, in schoolbrede initiatieven of in een specifieke schoolcultuur.
- De uiteindelijke bedoeling is om **alle leerlingen** kwaliteitsvol te vormen. Leerlingen zijn dan ook het hart van de vormingscirkel, zij zijn het op wie we inzetten. Zij dragen onze hoop mee: de nieuwe generatie die een meer duurzame en meer rechtvaardige wereld zal creëren.

1.3 Ruimte voor leraren(teams) en scholen

De leraar als professional, als meester in zijn vak krijgt vrijheid om samen met zijn collega's vanuit de leerplannen aan de slag te gaan. Hij kan eigen accenten leggen en differentiëren vanuit zijn passie, expertise, het pedagogisch project van de school en de beginsituatie van zijn leerlingen.

De leerplandoelen zijn noch chronologisch, noch hiërarchisch geordend. Ze laten ruimte aan het lerarenteam en de individuele leraar om te bepalen welke leerplandoelen op welk moment worden samengenomen, om didactische werkvormen te kiezen, contexten te bepalen, eigen leerlijnen op te bouwen, vakoverschrijdend te werken, flexibel om te gaan met een indicatie van onderwijstijd.

1.4 Differentiatie

Om optimale leerkansen te bieden is [differentiëren](#) van belang in alle leerlingengroepen. Leerlingen voor

wie dit leerplan is bestemd, behoren immers wel tot dezelfde doelgroep, maar bevinden zich niet noodzakelijk in dezelfde beginsituatie. Zij hebben een niet te onderschatten – maar soms sterk verschillende – bagage mee vanuit de onderliggende graad, de thuissituatie en vormen van informeel leren. Het is belangrijk om zicht te krijgen op die aanwezige kennis en vaardigheden en vanuit dat gegeven, soms gedifferentieerd, verder te bouwen. Positief en planmatig omgaan met verschillen tussen leerlingen verhoogt de motivatie, het welbevinden en de leerwinst voor elke leerling.

De leerplannen bieden kansen om te differentiëren door te verdiepen en te verbreden en door de leeromgeving aan te passen. Ze nodigen ook uit om te differentiëren in evaluatie.

Differentiatie door te verdiepen en te verbreden

Sommige leerlingen denken meer conceptueel en abstract. Andere leerlingen komen vanuit een meer concrete benadering sneller tot inzichtelijk denken. Variëren in abstractie spreekt leerlingen aan op hun capaciteiten en daagt hen uit om van daaruit te groeien.

Daarnaast bieden leerplannen kansen om de complexiteit van leerinhouden aan te passen. Dat kan door een complexere situatie te schetsen, een minder ingewikkelde bewerking of handeling voor te stellen, of door meer kennis of vaardigheden aan te bieden om leerlingen uit te dagen.

De ene context kan betekenisvol zijn voor een leerlingengroep, terwijl een andere context dan weer betekenisvoller kan zijn voor een andere leerlingengroep. Leerinhouden in verschillende contexten aanbrengen biedt kansen om leerlingen aan te spreken op hun interesses en daagt hen tegelijk uit om andere interesses te verkennen en zo hun horizon te verruimen.

In 'extra' wenken bij de leerplandoelen en in beperkte mate ook via keuzeleerplandoelen bieden we je inspiratie om te differentiëren door te verdiepen en te verbreden.

Differentiatie door de leeromgeving aan te passen

Doordachte variatie in werkvormen (groepswork, individueel, auditief, visueel, actief ...) vergroot de kans dat lesdoelen worden gerealiseerd door alle leerlingen. Het helpt hen bovendien ontdekken welke manieren van leren en informatie verwerken best bij hen passen.

De ene leerling kan snel of zelfstandig werken, de andere heeft meer tijd of begeleiding nodig. Variëren in de mate van ondersteuning, gericht aanbieden van hulpmiddelen (voorbeeld, schrijfkaders, stappenplannen ...) en meer of minder tijd geven, daagt leerlingen uit op hun niveau en tempo.

Leerlingen op hun niveau en vanuit eigen interesses laten werken kan door te differentiëren in product, bijvoorbeeld door leerlingen te laten kiezen tussen opdrachten die leiden tot verschillende eindproducten.

Het samenstellen van groepen kan een effectieve manier zijn om te differentiëren. Rekening houden met verschil in lesdoelen en leerlingenkenmerken laat leerlingen toe van en met elkaar te leren.

Technologie kan al die vormen van differentiatie ondersteunen. Zo kunnen leerlingen op hun maat werken met digitale leermiddelen zoals educatieve software of online oefenprogramma's.

Differentiatie in evaluatie

Tenslotte laten de leerplannen toe te differentiëren in [evaluatie](#) en feedback. Evalueren is beoordelen om te waarderen, krachtiger te maken en te sturen.

Na de afronding van een lessenreeks of na een langere periode gaan leraren door middel van summatieve evaluatie na waar leerlingen staan. De keuze van een evaluatie- en feedbackvorm is afhankelijk van de vooropgestelde doelen.

Formatieve evaluatie is geïntegreerd in het leerproces en gaat uit van een actieve betrokkenheid van leraar en leerling. Het zet leerlingen aan het denken over hun vorderingen en laat leraren toe om tijdens het

leerproces effectieve feedback te geven. Door middel van formatieve evaluatie krijgen leraren een goed zicht op het leerproces van leerlingen zodat ze het verder gericht en waar nodig kunnen bijsturen. Het is bovendien een rijke bron voor leraren om te reflecteren over de eigen onderwijspraktijk en de eigen pedagogisch-didactische aanpak bij te sturen.

1.5 Opbouw van leerplannen

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur. Alle onderdelen maken inherent deel uit van het leerplan. Schoolbesturen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen die de leerplannen gebruiken, verbinden zich tot de realisatie van het gehele leerplan.

De **inleiding** licht het leerplanconcept toe en gaat dieper in op de visie op vorming, de ruimte voor leraren(teams) en scholen en de mogelijkheden tot differentiatie.

De **situering** geeft aan waarop het leerplan is gebaseerd en beschrijft de samenhang binnen de graad en met de onderliggende graad, en de plaats in de lessentabel.

In de **pedagogisch-didactische duiding** komen de inbedding in het vormingsconcept, de krachtlijnen, de opbouw, de leerlijnen, de aandachtspunten met o.m. nieuwe accenten van het leerplan aan bod.

De **leerplandoelen** zijn helder geformuleerd en geven aan wat van leerlingen wordt verwacht. Waar relevant geeft een opsomming of een afbakening (★) aan wat bij de realisatie van het leerplandoel aan bod moet komen. Ook pop-ups bevatten informatie die noodzakelijk is bij de realisatie van het leerplandoel. De leerplandoelen zijn gebaseerd op de minimumdoelen van de basisvorming, de specifieke minimumdoelen of de doelen die leiden naar een beroepskwalificatie. Indien een leerplandoel verder gaat, vind je een '4' bij het nummer van het leerplandoel. Al die leerplandoelen zijn verplicht te realiseren. In een aantal gevallen zijn keuzedoelen opgenomen; die leerplandoelen zijn weergegeven in een grijze kleur en het nummer van het leerplandoel wordt voorafgegaan door 'K'.

De leerplandoelen zijn ingedeeld in een aantal rubrieken. Bovenaan elke rubriek vind je de relevante minimumdoelen van de basisvorming, de specifieke minimumdoelen en/of doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties, afhankelijk van de finaliteit. Als leraar hoef je je die taal niet eigen te maken. Het volstaat dat je de leerplandoelen realiseert zoals opgenomen in het leerplan.

Waar relevant wordt de samenhang met andere leerplannen in dezelfde graad aangegeven, evenals de samenhang met de onderliggende graad.

'Duiding' bij een leerplandoel bevat een noodzakelijke toelichting bij het doel. In pedagogisch-didactische wenken vinden leraren inspiratie om met het leerplandoel aan de slag te gaan. Een rubriek 'extra' bij een leerplandoel biedt leraren inspiratie om verder te gaan dan wat het leerplandoel minimaal vraagt.

De **basisuitrusting** geeft aan welke materiële uitrusting vereist is om de leerplandoelen te kunnen realiseren.

Het **glossarium** bevat een overzicht van handelingswerkwoorden die in alle leerplannen van de graad als synoniem van elkaar worden gebruikt of meer toelichting nodig hebben.

De **concordantie** geeft aan welke leerplandoelen gerelateerd zijn aan bepaalde minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties.

2 Situering

2.1 Samenhang met de tweede graad

Dit leerplan bouwt verder op het leerplan Decor en etalage (II-DeEt-a) van de tweede graad.

2.2 Samenhang in de derde graad

2.2.1 Samenhang over de finaliteiten heen

Alle richtingen binnen het domein Kunst en creatie vertrekken van een gelijkaardige visie op kunstonderwijs, waarbij gewerkt wordt vanuit een artistiek proces.

2.3 Plaats in de lessentabel

Het leerplan is gebaseerd op minimumdoelen van de basisvorming en doelen die leiden naar de beroepskwalificatie Commercieel ruimtelijk vormgever.

Het leerplan is gericht op 32 graaduren en is bestemd voor de studierichting Decor, etalage en publiciteit.

Het geheel van de algemene en specifieke vorming in elke studierichting vind je terug op de [PRO-pagina](#) met alle vakken en leerplannen die gelden per studierichting.

3 Pedagogisch-didactische duiding

3.1 Decor, etalage en publiciteit en het vormingsconcept

Het leerplan Decor, etalage en publiciteit is ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialogeschool. In het leerplan Decor, etalage en publiciteit ligt de nadruk op het artistieke dat aan bod komt door een integratie van de culturele en sociale vorming. De wegwijzers verbeelding, uniciteit in verbondenheid en kwetsbaarheid en belofte maken er inherent deel van uit.

Culturele vorming

Culturele vorming biedt leerlingen mogelijkheden om kunst en cultuur te verkennen en te verwerken. Leerlingen onderzoeken hoe de wereld of de samenleving is en verbeelden hoe die zou kunnen zijn. Kunst stimuleert hen om met een kritische en open blik cultuur waar te nemen. Via kunst en cultuur komen ze ook in contact met het artistieke. Artistieke uitingen van zichzelf en anderen raken en inspireren leerlingen. Zo groeit hun cultureel bewustzijn en ontwikkelen ze hun creatief denken en doen. Dat draagt bij tot hun persoonlijke ontwikkeling in relatie met de anderen.

Sociale vorming

In sociale vorming leggen we de focus op de mens als een relationeel wezen. Leerlingen leren zichzelf kennen als meer dan losse individuen, maar herkennen en erkennen zich als persoon en als knooppunt van relaties. Sociale vorming daagt hen uit om minder ik-gericht en meer empathisch te gaan leren en leven en duurzame sociale en relationele vaardigheden te ontwikkelen. Samen creëren en samen verbeelden betekent dat ze rekening houden met eigen mogelijkheden en die van de ander.

Verbeelding

Kunst geeft een specifiek creatieve, verbeeldende kijk op de mens, de wereld en op God. Verbeelding breidt het voorstellingsvermogen van leerlingen uit en geeft ruimte om datgene wat niet onmiddellijk tastbaar is, uit te drukken en over te dragen. Leerlingen krijgen kansen om nieuwe werelden te leren kennen en te maken. Via kunst stimuleren we leerlingen om hun verbeeldingskracht te beleven, te versterken, vorm te geven en ervan te genieten. Aan de grondslag van een artistieke, kunstzinnige ervaring ligt de verbeelding.

Uniciteit in verbondenheid

Vanuit onze christelijke mensvisie erkennen en waarderen we de leerling als uniek persoon met eigen mogelijkheden en beperkingen, een eigen geschiedenis en persoonlijkheid. Artistieke expressie is betrokken op identiteit, op het diepste wezen van de mens. Door het beschouwen van en geraakt worden door, geeft kunst zin en betekenis aan wie we zijn en aan de wereld waarin we leven. Leerlingen krijgen kansen om te groeien in relatie met zichzelf, de andere en de wereld.

Kwetsbaarheid en belofte

Door in aanraking te komen met een of meer artistieke vormen ontdekken leerlingen hun interesses en mogelijkheden. Zij kunnen door artistieke uitingen geraakt worden en ze worden geconfronteerd met hun kwetsbaarheid, grenzen, dromen en groeikansen. Daardoor leren ze hun eigen kracht en kwetsbaarheid kennen.

Uit die vormingscomponenten en wegwijzers zijn de krachtlijnen van het leerplan ontstaan.

3.2 Krachtlijnen

Gedreven met ruimtelijk en publicitair vormgeven omgaan, individueel en samen met anderen

Nieuwsgierigheid en verwondering leiden tot zin. Zin om te kijken, verder te kijken, vanuit een ander standpunt te kijken. Dit anders kijken leidt tot maken. De leerling heeft een passie voor het ruimtelijke en het publicitaire. Dat uit zich in een intensieve beschouwing en een artistieke en creatieve zoektocht, alleen en in klasverband.

Leerlingen zijn gedreven om creatief en uitvoerend te werken. Ze ontwikkelen een intrinsieke motivatie en nemen hun eigen leerproces in handen. Ze tonen zelfdiscipline, ambitie, verantwoordelijkheid en enthousiasme in hun leerproces; vinden gedrevenheid bij zichzelf, maar ook in relatie tot de groep.

Verbeeldingskracht en vakdeskundigheid inzetten bij het ruimtelijk en publicitair vormgeven

Via hun creativiteit en verbeelding krijgen leerlingen respect voor de beeldtaal en creëren ze kruisbestuivingen tussen verschillende disciplines. Ze ontwikkelen beeldtaal waarmee ze hun expressieve mogelijkheden verruimen. De leerlingen ontwikkelen hun ruimtelijk en publicitair denken, voelen en handelen en tonen hun werk.

Kunst en cultuur onderzoeken, betekenis geven en waarderen

Leerlingen ontwikkelen een uitgesproken en brede belangstelling voor kunst en cultuur in onze samenleving. Ze tonen hun interesse voor kunst door ernaar te luisteren en te kijken, door kunst te beleven en ervan te genieten. Ze brengen kunst- en cultuuruitingen in verband met een breed kunsthistorisch kader. Zo verbreden ze hun horizon vanuit maatschappelijk, historisch en cultureel perspectief.

Leerlingen gaan met een nieuwsgierige betrokkenheid om met kunst en cultuur. Ze treden onbevooroordeeld kunst- en cultuuruitingen tegemoet en interpreteren en waarderen wat ze zien, horen en voelen. Ze reflecteren over technische, artistieke en communicatieve aspecten en over het eigen proces en product. Ze gebruiken kunst- en cultuuruitingen als een springplank voor hun concepten, ideeën en creaties. Via hun creativiteit en verbeelding krijgen ze respect voor de taal van de kunst en ontdekken ze de waarde van wat hen ligt.

3.3 Opbouw

Dit leerplan bestaat uit deze rubrieken:

- Basisvaardigheden;
- Voorbereiding;
- Beeldcreatie;
- Publicitair vormgeven;
- Ruimtelijk vormgeven.

Dit leerplan biedt de ruimte om zelf keuzes te maken in het clusteren van doelen en zo tot dwarsverbanden te komen.

3.4 Aandachtspunten

Graadleerplan

Het leerplan Decor, etalage en publiciteit is een graadleerplan. Als lerarenteam spreid je de leerplandoelen over de twee leerjaren waarbij overleg en een planmatige aanpak cruciaal zijn.

Het is belangrijk om het leerplan in zijn geheel te beschouwen waarbij verschillende leerplandoelen onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn en over de rubrieken heen moeten worden bekeken en aangepakt. De ordening in dit leerplan leidt niet tot een organisatie van een afzonderlijke vakkenstructuur. Het is vanuit pedagogisch-didactisch standpunt dan ook absoluut nodig om degelijke samenhang te brengen tussen praktijk en theorie. Dat betekent dat er voor het specifieke deel van de studierichting geen verdeling is in vakken. In de leerplandoelen vormen theorie en praktijk een geheel, waardoor de afstemming van de theorie op de praktijk optimaal wordt.

Artistiek proces

Het artistiek proces is eigen aan de kunstrichtingen. Het speelt in alle specifieke leerplannen van het domein Kunst en creatie een belangrijke rol. Vanuit elke studierichting wordt het artistiek proces specifiek ingevuld. Er zullen gelijkenissen zijn met andere studierichtingen, maar ook duidelijke verschillen. Het kan interessant zijn om het artistiek proces te realiseren via cross-overs.

Artistiek proces wordt ruim geïnterpreteerd. Ook reflecteren, presenteren, inspiratie zoeken, onderzoeken, experimenteren, betekenis geven zijn delen van het artistiek proces. Het artistiek proces kan organisch verlopen, het is geen stapsgewijs proces. Leerlingen gaan aan de slag met diverse vormgevingsmiddelen, technieken, materialen en leren ze de mogelijkheden en beperkingen ervan kennen. Ze verdiepen het artistiek denken, voelen en handelen. Het artistiek proces kan zowel een proces, een resultaat, een concept of een creatie omvatten.

Werkplekleren

Verschiedende vormen van werkplekleren kunnen een meerwaarde bieden voor de realisatie van dit leerplan en voor de voorbereiding op een vlotte overstap naar de arbeidsmarkt. Werkplekleren omvat een breed continuüm van leeractiviteiten die gericht zijn op het verwerven van algemene en beroepsgerichte competenties waarbij de arbeidssituatie de leeromgeving is. Het kan onder meer gaan om gesimuleerde werkomgevingen, observatie-activiteiten, praktijklessen op verplaatsing, leerlingstages ... De school heeft

de ruimte om een beleid uit te stippelen over welke vormen van werkplekleren een plaats krijgen in de lespraktijk en met welk doel werkplekleren wordt ingezet.

Vakterminologie

Het correct gebruik van vakterminologie in het atelier, in de praktijk- en theorielessen is essentieel voor heldere communicatie binnen dit vakgebied, waardoor leerlingen in staat zijn om complexe ideeën en concepten nauwkeurig te beschrijven. Het stimuleert kritisch denken, omdat het leerlingen aanmoedigt om de betekenis van termen te doorgronden en verbanden te leggen tussen verschillende begrippen, wat bijdraagt aan een diepgaand begrip van de leerstof.

3.5 Leerplanpagina

Wil je als gebruiker van dit leerplan op de hoogte blijven van inspirerend materiaal, achtergrond, professionalisering en lerarennetwerken, surf dan naar de [leerplanpagina](#).

4 Leerplandoelen

4.1 Basisvaardigheden

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 1 De leerlingen handelen in teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures, registratie)

Wenk: Je kan dit doel aanbrengen in klasverband door groepswork of met gerelateerde studieprojecten buiten de school.

Je kan (zakelijke en digitale) communicatietechnieken aan bod laten komen, werken aan een open en actieve houding bij opdrachtbesprekingen.

Wenk: Je geeft de leerlingen best de mogelijkheid om regelmatig verbale duiding te geven bij creaties (testpubliek, testklant, echte klant ...). Reflectie vooraf en een nabespreking versterken dat proces nog.

Wenk: Je kan leerlingen stimuleren om feedback te formuleren op eigen werk en dat van anderen en om daarmee actief aan de slag te gaan.

LPD 2 De leerlingen houden rekening met kwaliteitsstandaarden en -normen.

LPD 3 De leerlingen werken economisch en duurzaam.

Wenk: Je kan leerlingen wijzen op tijdsverspilling en de noodzaak van productief werken, in combinatie met het respecteren van deadlines.

Je kan de leerlingen bij een opdracht een kostenoverzicht laten maken. Bij het ontwerpen houden ze rekening met de vooropgestelde prijs door die te gaan opzoeken en te vergelijken.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het milieubewust en efficiënt gebruiken van randapparatuur in functie van een gegeven opdracht.
Je kan aandacht schenken aan het verantwoord gebruikmaken van materiaal zoals sluiten van flessen of lijmstiften, het optimaal gebruiken van papier en het spaarzaam omgaan met materialen. Je kan wijzen op de herbruikbaarheid van allerlei zaken, de samenstelling van papier en de herkomst van de grondstoffen. Je kan aandacht besteden aan het inzamelen van toners en cartridges van printers.

LPD 4 De leerlingen respecteren de beroepsethiek, de GDPR-regelgeving en het intellectueel eigendomsrecht.

Wenk: Je kan het belang van portretrecht en auteursrechtelijk gebruik toelichten.

LPD 5 De leerlingen houden rekening met veiligheids- en hygiënevoorschriften

Wenk: Je kan aandacht hebben voor afvalverwerking volgens de voorschriften. Je kan wijzen op brandprocedures, EHBO, werken met PBM (persoonlijke beschermingsmiddelen zoals een veiligheidsbril, gehoorbescherming ...). Je kan aandacht besteden aan de richtlijnen rond werken op hoogte, aan het veilig omgaan met gereedschappen (nietjesmachine, boormachine, lijmpistool ...).

LPD 6 De leerlingen nemen een ergonomische houding aan bij werkzaamheden.

Wenk: Je kan de leerlingen wijzen waarop ze moeten letten bij het manueel verplaatsen van zware lasten.

4.2 Voorbereiding

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 7 De leerlingen plannen en bereiden de eigen werkzaamheden voor.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan het brainstormen waarbij de leerlingen, in groep of individueel, kunnen associëren rond de opdracht. Je kan werken met dummy's, maquettes of prototypes, als test maar ook ter verduidelijking van het uit te werken idee.

Wenk: Je kan oog hebben voor het presenteren, verdedigen en verkopen van het idee (het *pitchen*). Je kan de leerlingen de analyse van het doel en de doelgroep laten maken.

LPD 8 De leerlingen volgen de productvoorraad op.

Wenk: Je kan de leerlingen bewust maken van het belang van het bijhouden van de productvoorraad aan de hand van een database.
Je kan zowel de persoonlijke productvoorraad van de leerlingen, de werkpost als

de gemeenschappelijke stock van de school bekijken.

LPD 9 De leerlingen illustreren grafische, publicitaire en decoratietrends en -sferen.

Duiding: In deze fase leren de leerlingen denken en communiceren in beelden.

Wenk: Je kan de leerlingen hun gedachtegang laten visualiseren door middel van ideeënschetsen, *roughs*, met mindmaps, storyboards, moodboards ... Dat kan zowel manueel als digitaal.
Je kan informatiebronnen aanreiken, bezoeken inplannen voor studiedagen en vakbeurzen ...

4.3 Beeldcreatie

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 10 De leerlingen stellen hun visuele waarneming op verschillende manieren voor.

Duiding: Beeldcreatie vertrekt vanuit de waarneming.

Wenk: Je kan de waarneming op volgende manier aan bod laten komen: bv. schetsmatig, constructief, fotografisch, collage, één- en tweepuntsperspectief, stilleven, verhoudingen, licht en schaduw, duim-potlood methode, vorm en restvorm ...

Extra: Je kan de leerlingen inzicht laten verwerven in het functioneren van het menselijk lichaam door een menselijke figuur globaal op te bouwen; je kan de leerlingen de menselijke figuur in relatie laten brengen tot de omgeving en de ruimte rondom plaatsen.

LPD 11 De leerlingen passen kleurenleer toe in functionele en artistieke realisaties.

2de graad: II-DeEt-a LPD 4

Wenk: Je kan gebruikmaken van kleurmodellen zoals RGB, CMYK, GRAYSCALE of geïndexeerde kleuren en wijzen op de relatie ervan met de output.
Je kan de leerlingen wijzen op het gebruik van kleurstalenboeken en het geven van kleuradvies volgens de kleurenpsychologie (bv. kleur als accent en sfeerschepper).
Je kan de volgende contrasten bekijken: bv. complementair contrast, warm en koud, licht en donker, verzadigd en onverzadigd ...

Extra: Je kan de leerling eenzelfde kleursituatie of -combinatie laten vergelijken tussen een strikt functioneel werk en een vrij artistiek werk.

LPD 12 De leerlingen passen diverse vormsoorten toe.

Wenk: Vormsoorten als open en gesloten, abstract en figuratief, gedeformeerd, gestileerd, regelmatig en onregelmatig, enkelvoudig en samengesteld, ingewikkeld en eenvoudig, hol en bol, contouren, silhouetten (tegenlicht), vorm en restvorm.

Wenk: Je kan de leerlingen een keuze laten maken na een vormonderzoek of via

experiment: bv.

- punt, lijn, vlak, vorm ...;
- beweging, ritme, spanning, contrast;
- materie, structuur, textuur;
- evenwicht, harmonie, compositie ...

LPD 13 De leerlingen zetten ruimtelijke figuren om van een 3D-model naar een 2D-model en omgekeerd.

Wenk: Dat is zowel manueel als digitaal uitvoerbaar. Voorbeelden van ruimtelijke figuren: prisma, balk, piramide, kubus ...

Je kan gebruik maken van 3D-tekensoftware (zoals SketchUp©) en maquettebouw.

Je kan het uittekenen van grondplan (met juiste symbolen en maataanduiding of schaalberekening) en het opmeten van een ruimte met een rolmeter, vouwmeter of laser aan bod laten komen.

LPD 14 De leerlingen passen 2D- en 3D-compositiemogelijkheden in functionele en artistieke realisaties toe.

2de graad: II-DeEt-a LPD 6

Wenk: Je kan wijzen op opbouw, ritme, diepte en verschillende composities zoals driehoekcompositie, richtingscompositie, verdelingscompositie, symmetrische compositie, diagonaalcompositie ...

Je kan aandacht besteden aan voor-, midden-, achterplan.

Je kan wijzen op het gebruik van (bas)relief.

LPD 15 De leerlingen gebruiken diverse artistieke **bouwstenen, materialen, technieken en methodes in functie van een opdracht en houden rekening met mogelijkheden en beperkingen.**

Wenk: Je kan dat zowel manueel als digitaal benaderen.

Je kan dieper ingaan op standbouw: bv. schilderen van muur of plaat, gebruik van gereedschap (vouw- en lasermeter, laser, hamer, waterpas, accuschroefmachine, boormachine), vloerbekleding. Je kan verschillende materialen aanreiken: bv. plaatmateriaal (zoals mdf, osb, gipsplaten ...), schuimkarton, maquette materiaal ...

Je kan aandacht besteden aan de verschillende druk- en printtechnieken (zeefdrukken, etsen, lino, offset en digitale print). Je kan dieper ingaan op grootformaatprinten, *wrapping*, display, verpakking, **POS-materiaal** ... Schilderen, tekenen, scheuren, collage, assemblage ... kunnen aan bod komen.

LPD 16 De leerlingen maken digitale beelden en houden rekening met fotografische aspecten.

2de graad: II-DeEt-a LPD 10+

Wenk: Het is belangrijk te wijzen op de verplichting om rekening te houden met auteurs- en portretrechten en de wet rond privacy.

Opnames kunnen gebeuren door middel van een camera maar even goed door

gebruik te maken van de cameramogelijkheden van een smartphone. Je kan de leerlingen wijzen op het doelgericht zoeken van een locatie en het uitkiezen van rekwisieten.

Je kan begrippen als histogram, tooncurve, tooncorrectie toelichten.

Wenk: Het kan zinvol zijn om de leerlingen een vaste routine of werkwijze mee te geven als ze aan beeldbewerking doen (check resolutie, modus, niveaus, kadrering, formaat ...), telkens volgens een vaste flow om een vlotte en foutloze omgang met digitaal beeldmateriaal te bevorderen en aan te leren.

Extra: Je kan ook aan de slag gaan met bewegend beeld.

LPD 17 De leerlingen werken grafische toepassingen en visualisaties uit met inbegrip van een gepaste selectie van kleuren, stijlen en materialen.

Wenk: Visualisaties zoals infografieken en grafische toepassingen als affiches, brochures, boekwerk, flyers, verpakkingen, online communicatie, bewegwijzering, *wrapping*, displays, T-shirtbedrukking, etiketten, huisstijlen ...

Je kan een proefdruk of dummy laten maken. *Wrapping* kan je aanleren op eenvoudige en kleine objecten zoals een soepbord.

Je kan onderzoek voeren naar de doelgroep.

4.4 Publicitair vormgeven

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 18 De leerlingen houden bij het publicitair vormgeven rekening met de verschillende fasen van het grafisch productieproces.

LPD 19 De leerlingen bepalen de schikking en compositie aan de hand van voorstudies en documentatiemateriaal.

2de graad: Basisprincipes van lay-out (II-DeEt-a LPD 11).

Wenk: Je kan mogelijkheden en beperkingen van lay-outsoorten en stijlen onderzoeken en in functie daarvan een keuze laten maken: bv. blad- en zetspiegel; tekstopmaak en paginalay-out; stramien; tekstschikking; leesbaarheid van een tekst; lay-outstudies: advertentie, huisstijl, folder, magazine, brochure ...

Wenk: Je kan het nut van de voorstudie en het schetsboek als persoonlijk laboratorium onderstrepen. Je kan ook de kanttekening maken dat de klant niet altijd voeling heeft met een te ruwe schets. Je kan op zoek gaan naar digitale *rough*-methodes die dicht bij een visueel eindproduct staan en toch niet tijdrovend zijn. Je kan leerlingen dummy's laten maken om inzicht te krijgen in de relatie tussen lay-out en eindproduct.

LPD 20 De leerlingen passen de regels van typografie toe bij het maken van een letterkeuze.

2de graad: II-DeEt-a LPD 12

Duiding: Bij typografie gaat het om de leesbaarheid van tekst. Voor de leesbaarheid van

teksten gelden bepaalde wetenschappelijk onderbouwde regels. Ze betreffen niet alleen het lettertype zelf, maar ook de omgeving, het contrast, de helderheid en structuur van de teksten en de scherpste van hun randen.

Wenk: Je kan bij het maken van de gepaste keuze wijzen op:

- stijl en vorm: delen van de letter, lettersoort, letterdikte, letterbreedte, letteras, corps ...;

- letterfamilie: lettertypen, letterfont, lettercatalogus ... ;

spatiëringen: af- en aan spatiëren, woordspatiëring, interlinie, witregel.

Je kan aandacht besteden aan de grondbeginselen van lettermenging waaronder eenvoud en contrast.

LPD 21 De leerlingen ontwerpen en bewerken illustratieve content via digitaal vectorieel tekenen.

Wenk: Je kan informatieve illustraties laten maken waarbij de illustratie een objectief, analyserend of didactisch karakter heeft. Je kan ook sfeerscheppende illustraties laten maken waarbij een beroep wordt gedaan op de fantasiewereld en het inlevingsvermogen van de waarnemer.

Je kan leerlingen ook een tablet leren gebruiken.

Je kan wijzen op het belang van een goed uitgewerkte startschets.

LPD 22 De leerlingen brengen illustratie-, beeld- en tekstmateriaal samen via een digitaal opmaakprogramma.

Wenk: Je maakt best duidelijk dat er voor elke stap in het dtp-proces 'het juiste programma' wacht. Beeldbewerking doe je in een beeldbewerkingsprogramma of pixelmatig zoals Photoshop®, GIMP®, Lightroom©...; illustratief of objectgericht tekenwerk doe je in een vectorprogramma zoals Illustrator®, Affinity Designer®, Sketch© ... en op het einde komt alles samen in een opmaakprogramma zoals InDesign®, QuarkXPress®, Affinity Publisher© ...

Wenk: Je besteedt best aandacht aan de basisprincipes van lay-out.

Je kan de leerlingen laten werken met stijlen (alineastijlen, tekenstijlen), stramienen en templates. Je houdt best rekening met de (druk)technische vereisten van het eindproduct.

4.5 Ruimtelijk vormgeven

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 23 De leerlingen ontwerpen ruimtes volgens het concept van de opdrachtgever.

Wenk: Je kan werken met een maquette van de ruimte op schaal en wijzen op de loop- en kijkrichting van de klant.

Je kan starten vanuit beursstand, decor, evenement, festival, etalage ...

LPD 24 De leerlingen detecteren de gewenste decor-, presentatie- en etalagevereisten in functie van de typologie van klanten of consumenten.

- Wenk: Je kan grootschalige werksituaties (filialen) laten vergelijken met kleinschalige (zelfstandig handelaars), commercieel vergelijken met niet-commercieel. Je kan aandacht besteden aan tijdsduur, kalender en houdbaarheid van een etalage.
- Wenk: Je kan productkenmerken en de positionering van elementen laten observeren (o.a. basisvormen, materie, structuren, texturen) en aandacht besteden aan het materiaal van de etaleur (soorten draad, soorten spelden ...).
- Je kan denken aan theater, podium, filmset, animatie, etalage, beursstand of een hoekje in de winkel ... Je kan onderzoek doen naar de doelgroep.

LPD 25 De leerlingen onderzoeken het effect van het belichten van producten.

- Wenk: Je kan de soorten licht bespreken: bv. natuurlijk licht, hoofdlicht, invullicht, tegenlicht, voetlicht, priklicht; accentlicht zoals kaderlicht, priklicht, smalle tot matige tot brede bundel directe versus indirecte verlichting ...
- Wenk: Je kan het duurzaamheidsaspect (LPD 3) aan bod laten komen door leerlingen besparingstips te laten ontdekken om kostendrukkend te werken d.m.v. tijdschakelklok, door het soort lampen ...
- Je kan dit doel uitvoeren in een etalage(bak), kleine fotostudio, maar leerlingen even goed gebruik laten maken van hun smartphone.

LPD 26 De leerlingen presenteren producten en grafische toepassingen binnen de ruimtelijk publicitaire vormgeving rekening houdend met (dynamische) navigatiescenario's.

- Wenk: Dynamische navigatiescenario's geven aan op welke manier een persoon 'navigeert' doorheen een ruimte en hoe hij die ruimte ervaart. Waar is het focaal startpunt en welke weg legt de blik achtereenvolgens af? Hoe komt iemand een ruimte binnen en welk traject legt hij vervolgens af?
- Wenk: Je kan aandacht besteden aan storytelling en digitale *mockups* laten maken.
- Wenk: Je kan de soorten etalages, winkelplannen, decors en standen aan bod laten komen en de leerlingen fixeer- en montagetechnieken zoals speldtechniek en nylondraadtechniek laten toepassen om verschillende producten en blikvangers te presenteren.
- Je kan werken met stapelmateriaal, sokkels, bustes ... Je besteedt best aandacht aan de mogelijkheden en beperkingen van de materialen die worden gebruikt.

LPD 27 De leerlingen ontwerpen een oplossing voor een probleem of een uitdaging door wetenschappen, technologie of wiskunde geïntegreerd aan te wenden in de context van Decor, etalage en publiciteit.

- Wenk: Dit leerplandoel kan je op een projectmatige manier realiseren. Het kan gaan om een probleem of uitdaging die kleinschalig is en aansluit bij de leefwereld van de leerlingen.
- Wenk: Het is aangewezen om te vertrekken van een specifieke situatie. Leerlingen zetten kennis en vaardigheden in door creatief denken: ze bedenken mogelijke oplossingen, wegen ze tegenover elkaar af en maken keuzes. Stappenplannen kunnen dit proces ondersteunen. Een probleemoplossend proces verloopt systematisch, maar kan je niet voorstellen als een vast ritueel of recept.

Wenk: Je kan een informatierijke omgeving voorzien waarin leerlingen vlot inspiratie kunnen verzamelen. Het is waardevol om ook tussentijdse resultaten te bespreken. Leerlingen kunnen ook feedback aan elkaar geven.

Wenk: Goed gekozen problemen of uitdagingen kunnen spontaan aanleiding geven tot integratie van meerdere domeinen of disciplines. Voorbeelden van problemen en uitdagingen waarvoor een relatief eenvoudige (model)oplossing kan worden ontwikkeld:

- het gebruik van schaaltekenen en 3D-tekensoftware (zoals SketchUp®);
- kleurenleer of additieve kleurenmenging;
- onderzoek naar verlichting (elektriciteit).

Wenk: Je kan aandacht besteden aan keuzes die leerlingen maakten bij het ontwerpen van een oplossing. Leerlingen kunnen die beargumenteren en hun denkproces illustreren: door foto's te nemen van deeloplossingen; documentatie te verzamelen; tekeningen, schema's, eenvoudige berekeningen te maken; een proefmodel samen te stellen ...

Wenk: De leerlingen ontwerpen een oplossing, maar hoeven die oplossing niet effectief te realiseren. De oplossing kan verschillende vormen aannemen en moet worden getest of geëvalueerd: bv. een nieuwe of aangepaste werkwijze, een interventie, een technisch systeem (product, apparaat ...).

LPD 28 De leerlingen doorlopen een artistiek proces vanuit verbeelding.

Samenhang derde graad: I-II-III-GFL LPD 14

Wenk: Bij het doorlopen van een artistiek proces kan je denken aan

- het selecteren van ideeën zoals bij eigen gedachten en gevoelens stilstaan, artistieke werken bestuderen, indrukken of objecten verzamelen;
- het koppelen van de eigen bedoeling aan vormgeving via methodes zoals trial and error, try-out;
- het gebruiken van basistechnieken.

Wenk: Je kan leerlingen een logboek of procesboek laten bijhouden.

5 Lexicon

Het lexicon bevat een verduidelijking bij de begrippen die in het leerplan worden gebruikt. Die verduidelijking gebeurt enkel ten behoeve van de leraar.

Bouwstenen

Bouwstenen zijn alle mogelijke middelen die je aanwendt om je in architectuur, beeld, muziek, woordkunst-drama of dans uit te drukken, bv. technieken, materialen, instrumenten, media, attributen, decor, kostumering.

POS-materiaal (Point of Sales-materiaal)

De reclame-uitingen die men aantreft op de toonbank of in de omgeving van de kassa worden POS-materiaal genoemd. Voorbeelden zijn reclameborden, plafondhangers, raam- en vloerstickers, schapstoppers en tafelstaanders ... Die reclame-uitingen of artikelen zijn bedoeld om de aandacht te

trekken van klanten die wachten om af te rekenen. Ze moeten verleiden om nog iets te kopen. Bijvoorbeeld snoep bij de kassa in de supermarkt.

6 Basisuitrusting

Basisuitrusting verwijst naar de infrastructuur en het (didactisch) materiaal die beschikbaar moeten zijn voor de realisatie van de leerplandoelen.

Om de leerplandoelen te realiseren dient de school minimaal de hierna beschreven infrastructuur en materiële en didactische uitrusting ter beschikking te stellen die beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu. Specifieke benodigde infrastructuur of uitrusting hoeft niet noodzakelijk beschikbaar te zijn op de school. Beschikbaarheid op de werkplek of een andere externe locatie kan volstaan. We adviseren de school om de grootte van de klasgroep en de beschikbare infrastructuur en uitrusting op elkaar af te stemmen.

6.1 Infrastructuur

Een leslokaal

- dat qua grootte, akoestiek en inrichting geschikt is om communicatieve werkvormen te organiseren;
- met een (draagbare) computer waarop de nodige software en audiovisueel materiaal kwaliteitsvol werkt en die met internet verbonden is;
- met de mogelijkheid om (bewegend beeld) kwaliteitsvol te projecteren;
- met de mogelijkheid om geluid kwaliteitsvol weer te geven;
- met de mogelijkheid om draadloos internet te raadplegen met een aanvaardbare snelheid;
- met een bergruimte met de nodige nutsvoorzieningen om materiaal/grondstof te stapelen, leermiddelen, materiaal, didactisch materiaal en onderhoudsmateriaal op te bergen ...
- met een zone om het afval te sorteren en te stockeren.
- met voldoende stopcontacten;
- met spoelbak en afwasbakken.

Toegang tot (mobile) devices voor leerlingen.

6.2 Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen

Het aanwezige materiaal is voldoende voor de grootte van de klasgroep.

- kast met schuiflade of hangmappen (minimum A2-formaat);
- etalagebakken of presentatiepanelen;
- A3-kleurenprinter;
- Grootformaatprinter en snijplotter;
- snijmatten en snijlatten (functioneel formaat);
- kleine fotostudio;
- digitale reflexcamera en statief;
- mobiele klemspots;
- fixeermateriaal;
- piepschuimsnijder.

6.3 Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken

Om de leerplandoelen te realiseren beschikt elke leerling minimaal over onderstaand materiaal. De school bespreekt in de schoolraad wie (de school of de leerling) voor dat materiaal zorgt. De school houdt daarbij uitdrukkelijk rekening met gelijke kansen voor alle leerlingen.

- persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen in functie van het gebruik van materialen en machines, in overeenstemming met de voorschriften;
- een computer per leerling met internetaansluiting en nodige software voor paginaopmaak, vectorieel tekenen en digitale beeldbewerking en 3D-software;
- een basispakket van schilder-, teken- en etalagemateriaal.

7 Glossarium

In het glossarium vind je synoniemen voor en een toelichting bij een aantal handelingswerkwoorden die je terugvindt in leerplandoelen en (specifieke) minimumdoelen van verschillende graden.

Handelingswerkwoord	Synoniem	Toelichting
Analyseren		Verbanden zoeken tussen gegeven data en een (eigen) besluit trekken
Beargumenteren	Verklaren	Motiveren, uitleggen waarom
Beoordelen	Evalueren	Een gemotiveerd waardeoordeel geven
Berekenen	Berekeningen uitvoeren	
Berekeningen uitvoeren	Berekenen	
Beschrijven	Toelichten, uitleggen	
Betekenis geven aan	Interpreteren	
Een (...) cyclus doorlopen	Een (...) proces doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Een (...) proces doorlopen	Een (...) cyclus doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Evalueren	Beoordelen	
Gebruiken	Hanteren, inzetten, toepassen	
Hanteren	Gebruiken, inzetten, toepassen	
Identificeren		Benoemen; aangeven met woorden, beelden ...
Illustreren		Beschrijven (toelichten, uitleggen) aan de hand van voorbeelden
In dialoog gaan over	In interactie gaan over	
In interactie gaan over	In dialoog gaan over	
Interpreteren	Betekenis geven aan	
Inzetten	Gebruiken, hanteren, toepassen	
Kritisch omgaan met	Kritisch gebruiken	

Kwantificeren		Beredeneren door gebruik te maken van verbanden, formules, vergelijkingen ...
Onderzoeken	Onderzoek voeren	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Onderzoek voeren	Onderzoeken	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Reflecteren over		Kritisch nadenken over en argumenten afwegen zoals in een dialoog, een gedachtewisseling, een paper
Testen	Toetsen	
Toelichten	Beschrijven, uitleggen	
Toepassen	Gebruiken, hanteren, inzetten	
Toetsen	Testen	
Uitleggen	Beschrijven, toelichten	
Verklaren	Beargumenteren	Motiveren, uitleggen waarom

8 Concordantie

De concordantietabel geeft duidelijk aan welke leerplandoelen de minimumdoelen van de basisvorming (MD) of de doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties (BK) realiseren.

8.1 Concordantietabel

Leerplandoel	Minimumdoelen en doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties
1	BK 1
2	BK 2
3	BK 3
4	BK 1; BK f
5	BK 4
6	BK 4
7	BK 6
8	BK 12
9	BK 8; BK d
10	MD 16.04; BK 5
11	MD 16.04; BK 5

12	BK a
13	BK i
14	BK i
15	BK 7; BK g
16	BK a
17	BK 10; BK e
18	BK c
19	BK h
20	BK i
21	BK i
22	BK i
23	BK 9
24	BK g; BK j
25	BK g
26	BK 11; BK b
27	MD 06.12
28	MD 16.04; BK 5

8.2 Minimumdoelen basisvorming

06.12 De leerlingen ontwerpen een oplossing voor een probleem door wetenschappen, technologie of wiskunde geïntegreerd aan te wenden.

Voetnoot:

Rekening houdend met concepten van de derde graad en de context waarin dit minimumdoel aan bod komt.

16.04 De leerlingen doorlopen een artistiek-creatief proces vanuit verbeelding.

Voetnoot:

Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

8.3 Doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties

1. De leerlingen werken in teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures).
2. De leerlingen handelen kwaliteitsbewust.
3. De leerlingen handelen economisch en duurzaam.
4. De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch.
5. De leerlingen doorlopen een artistiek-creatief proces.
6. De leerlingen plannen en bereiden de eigen werkzaamheden voor.
7. De leerlingen gebruiken diverse artistieke bouwstenen, materialen, technieken en methodes.
8. De leerlingen illustreren grafische-, publicitaire- en decoratietrends en -sferen.

9. De leerlingen ontwerpen ruimtes volgens het concept van de opdrachtgever.
10. De leerlingen werken grafische toepassingen en visualisaties uit.
11. De leerlingen presenteren producten en grafische toepassingen binnen de ruimtelijk publicitaire vormgeving.
12. De leerlingen volgen de productvoorraad op.

Aanvullende onderliggende kennis

De opgenomen kennis staat steeds in functie van de specifieke vorming van deze studierichting.

- a. Artistieke bouwstenen, materialen, technieken en methodes
- b. (Dynamische) navigatiescenario's
- c. Grafisch productieproces
- d. Grafische-, publicitaire- en decoratietrends en –sferen
- e. Grafische toepassingen en visualisatie
- f. Intellectueel eigendomsrecht
- g. Materialen specifiek voor het domein decor, etalage en publiciteit
- h. Producten en grafische toepassingen binnen de ruimtelijk publicitaire vormgeving
- i. Technieken en methodes specifiek voor het domein decor, etalage en publiciteit
- j. Typologie van klanten of consumenten

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten	3
1.2	De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs	3
1.3	Ruimte voor leraren(teams) en scholen	4
1.4	Differentiatie	4
1.5	Opbouw van leerplannen.....	6
2	Situering	7
2.1	Samenhang met de tweede graad	7
2.2	Samenhang in de derde graad	7
2.2.1	Samenhang over de finaliteiten heen	7
2.3	Plaats in de lessentabel.....	7
3	Pedagogisch-didactische duiding	7
3.1	Decor, etalage en publiciteit en het vormingsconcept.....	7
3.2	Krachtlijnen	8
3.3	Opbouw.....	9
3.4	Aandachtspunten	9
3.5	Leerplanpagina.....	10
4	Leerplandoelen	10
4.1	Basisvaardigheden	10
4.2	Voorbereiding	11
4.3	Beeldcreatie	12
4.4	Publicitair vormgeven	14
4.5	Ruimtelijk vormgeven	15
5	Lexicon	17
6	Basisuitrusting	18
6.1	Infrastructuur	18
6.2	Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen.....	18
6.3	Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken	19
7	Glossarium.....	19
8	Concordantie	20
8.1	Concordantietabel.....	20

8.2	Minimumdoelen basisvorming	21
8.3	Doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties	21

ONTWERP